

"De samenleving moet mantelzorgvriendelijk worden."

- Esther Hendriks -

Esther Hendriks is sinds januari 2023 bestuurder van MantelzorgNL. Hiervoor was ze vanuit Coöperatie VGZ eindverantwoordelijk voor de regionale samenwerking met onder andere de gemeenten.

MantelzorgNL is de landelijke vereniging die opkomt voor iedereen die zorgt voor een familielid, vriend of buur. Naast het bieden van informatie, advies en een luisterend oor, ondersteunt en adviseert MantelzorgNL ook professionals en gemeenten in hun samenwerking met mantelzorgers.

In dit artikel gaan we in gesprek met Esther Hendriks, bestuurder van MantelzorgNL. Centraal in dit 5 vragen interview staat haar kijk op de positie van mantelzorg in Nederland.

1

Wat is volgens u voor de komende jaren dé belangrijkste maatschappelijk opgave voor Nederland?

De belangrijkste opgave is hoe we een mantelzorgvriendelijke samenleving gaan worden, waarbij er ruimte is om zorgen voor een naaste op een eigen manier in te vullen zodat het gecombineerd kan worden met werk. Realiseren we voldoende dat het juist de zorgmedewerker is die in toenemende mate wordt geconfronteerd met een dubbele belasting? Eén op de drie medewerkers in de zorg is immers ook mantelzorger en behoort dus tot de groep mensen die we vragen om meer uren vrij te maken voor hun naasten. uren die niet meer inzetbaar zijn op de zorgarbeidsmarkt waar de schaarste groot is. Nu al is 18% van het ziekteverzuim mantelzorg gerelateerd. Een kwart overweegt minder uren te gaan werken. En dan gaan we naar een situatie waarin vrijwel iedereen werk voor een bepaalde tijd zal moeten combineren met mantelzorg.

2

U stelde onlangs in een position paper dat er tegenstrijdigheden zitten in het mantelzorgbeleid. Kunt u verklaren waarom deze ontstaan en hoe die weggenomen kunnen worden?

We kijken in de maatschappij niet met een integrale blik naar de mantelzorg opgave die voor ons ligt. Iemand is mantelzorger naast dat hij of zij ook juf, verpleegkundige of politieagent is én ouder én ook vaak vrijwilliger. Het nieuwe kabinet is hier aan zet, er moet één integrale visie komen op de combinatie werk en zorg. Over hoe je integraal kan ondersteunen, ontlasten en overbelasting kan voorkomen. Bijvoorbeeld jonge mantelzorgers kunnen nu vaak met moeite studie en zorg combineren. Als je een mbo-opleiding volgt en je bent topsporter, dan is er van alles geregeld om de studie flexibel te kunnen volgen. Waarom niet ook voor jonge mantelzorgers die intensief zorgen?

3

In hetzelfde paper noemt u overbelasting van mantelzorgers een groot probleem. Respijt-zorg en lichtere vormen van zorg en ondersteuning moeten hier een oplossing voor bieden. Waar zou volgens u de regie op deze vormen van zorg moeten liggen?

Gemeenten en zorgkantoren zijn verantwoordelijk voor de inkoop van respijt in het huidige systeem. Onderzoeken van onder andere Alzheimer Nederland laten zien dat dagbesteding en logeerszorg echt noodzakelijk zijn om het zorgen thuis voor een naaste met dementie vol te kunnen houden. Mijn pleidooi is dan ook om logeerszorg regionaal te gaan organiseren, dagbesteding moet echt heel dicht bij mensen georganiseerd blijven worden. We moeten landelijk bepalen hoe een goed dekkende structuur eruit ziet en dit regionaal en lokaal vertalen en uitvoeren. De lokale vrijblijvendheid moet er een beetje vanaf als we mensen echt willen ondersteunen bij het zorgen voor een naaste.

4

RegioPlus ziet vooral kansen in betere verbinding van de informele en formele zorg. Als er zorgzame buurten en wijken ontstaan kunnen we ook de druk op de mantelzorger verlagen. Ziet u dergelijke netwerken ontstaan waarin de mantelzorger een geziene rol heeft?

Er zijn al heel veel zorgzame buurten en netwerken. De kunst is om het te zien en te waarderen. Het idee dat zorg begint met een zorgprofessional zit diepgeworteld in onze samenleving. We moeten naar een

nieuw verhaal waarbij zorg begint bij het dagelijks zorgen voor niet alleen onze kinderen maar ook ouders, buren etcetera. En dat dit zorgen een eigen standaard heeft, gericht op welbevinden en welzijn. Een pan soep afgeven bij vrienden, zien dat de oudere buurman elke ochtend om acht uur een rondje loopt met zijn hond, een praatje maken op straat. Als zorgorganisatie moet je op een gelijkwaardige manier de samenwerking in zo'n netwerk willen aangaan. Waarbij je je moet blijven beseffen dat mantelzorgers geen instrumenten zijn, het zijn ouders, kinderen, familie, vrienden. We moeten ontwikkelen naar 'het team van de toekomst'. Dit betreft een gelijkwaardige samenwerking tussen de zorgvrager, de mantelzorger, professionals zorg EN welzijn, familie, vrienden en vrijwilligers. Waarbij het welbevinden van zorgvrager en mantelzorger centraal staan.

5

Wat is naar de verkiezingen toe uw belangrijkste oproep voor een nieuw kabinet?

Maak het mogelijk om voor elkaar te zorgen! Het rapport van de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving heet 'met de stroom mee'. Als mantelzorger ervaar je nu vooral 'tegen de stroom in'. En dat moeten we als samenleving niet willen. We hebben het over mensen die bereid zijn om tijd, geld en moeite te steken in het zorgen voor een naaste en daarmee de samenleving kosten besparen. Dat moet je maximaal faciliteren op het gebied van wonen, werk, inkomen en zorg. Daarbij gaat het niet alleen om visie, maar dus ook om het wegnemen van belemmeringen. En doe dat vanuit vertrouwen.